

dr hab. Anna Szczepaniak-Kozak, prof. UAM
Instytut Lingwistyki Stosowanej
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Recenzja

osiągnięcia naukowego i aktywności naukowej dr Barbary Loranc (Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej) opracowana w ramach postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie **nauk humanistycznych** w dyscyplinie **językoznawstwo**, wszczętego w dniu 25.04.2023 r. zgodnie z *Ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce* z dnia 20 lipca 2018 r. (DZ.U. z 2022 r., poz. 574 z późn. zm.) oraz według *Uchwały w przedmiocie określenia szczegółowego trybu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego oraz sposobu wyznaczania członków komisji habilitacyjnej na Uniwersytecie Śląskim* (Uchwała Senatu UŚ w Katowicach nr 294 z 28 czerwca 2022)

Informacje ogólne o Habilitantce

Pani dr Barbara Loranc jest absolwentką anglistyki na Uniwersytecie Śląskim, gdzie w roku 1999 obroniła pracę magisterską. W autoreferacie nie zawarto informacji na temat tytułu i promotora tego osiągnięcia zawodowego. W roku 2008 na Uniwersytecie Śląskim Habilitantka uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa na podstawie rozprawy pt. *Międzynarodowy program CLIL i możliwości zwiększania jego efektywności*, napisanej pod kierunkiem p. prof. dr hab. Jana Iluka.

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że prawie całe życie zawodowe Habilitantki związane jest z Akademią Techniczno-Humanistyczną w Bielsku-Białej (ATH). Trzy lata po studiach magisterskich p. dr Loranc objęła tam posadę asystenta i pracuje na tej uczelni do dzisiaj na stanowisku adiunkta. Habilitantka poszerzyła swoje doświadczenia dydaktyczne, pracując jako lektorka w ramach dwóch sześciotygodniowych pobytów dydaktycznych (prawdopodobnie szkół letnich dla obcokrajowców) na University of Chichester (Wielka Brytania). W ATH od wielu lat pełni funkcję Koordynatorki programu Erasmus.

Ocena rozprawy habilitacyjnej stanowiącej osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy

Osiągnięcie habilitacyjne zgłoszone do oceny pt. *Rola wymian wirtualnych we wspieraniu rozwoju kompetencji interkulturowych i językowych u uczących się języka*

drugiego/obcego to cykl powiązanych tematycznie publikacji składający się z monografii naukowej, sześciu artykułów oraz dwóch rozdziałów opublikowanych w pracach zbiorowych. Cykl dotyczy aspektów empirycznych i w mniejszym stopniu teoretycznych rozwijania kompetencji interkulturowych i językowych różnych grup studenckich. Z dziewięciu prac zgłoszonych do oceny sześć powstało we współpracy z innymi autorami. Habilitantka podaje wystarczająco dużo informacji, jak duży i jakiego charakteru był jej wkład w powstawanie tych publikacji oraz przedstawia stosowne zaświadczenia od współautorów. Ponieważ dorobek Habilitantki został w autoreferacie przedstawiony w sposób rzetelny, nie będę poniżej szczegółowo przytaczać tematyki poszczególnych prac. Skupię się jedynie na ich ewaluacji.

Istnieje sporo opracowań tematów objętych tematyką cyklu przedstawionego do oceny opublikowanych na świecie oraz przez badaczy polskich, ale można uznać, że prac dotyczących rozwijania różnych kompetencji w środowisku online oraz samej kompetencji pragmatycznej w grupach Polaków uczących się języka angielskiego jest nadal niewiele (por. Szczepaniak-Kozak 2018: 201; Szczepaniak-Kozak i Adameczak-Krysztofowicz 2015). Dorobek Habilitantki wpisuje się w aktualnie bardzo pożądaną trend edukacyjny, który zachęca do szerszego wykorzystania spotkań wirtualnych w kontaktach między uczniami/studentami z różnych regionów/krajów, ponieważ umożliwiają one każdej osobie niemalże bezpłatny dostęp do wysokiej jakości zajęć edukacyjnych w środowisku wielojęzycznym i wielokulturowym, zarówno tych formalnych jak i nieformalnych bez konieczności fizycznej mobilności. Między innymi z tych powodów, obecnie często praktykowanym podejściem jest poprzedzanie tradycyjnych wymian edukacyjnych spotkaniami wirtualnymi. Wiele opracowań naukowych wskazuje także, że chociaż interakcje lub szkolenia online nie przynoszą tak wielu korzyści jak mobilności fizyczne, to wirtualne doświadczenia edukacyjne też mają dużo do zaoferowania (np. zalecenia Komisji Europejskiej *Virtual Exchanges in higher education and youth* | Erasmus+, europa.eu). Należy także docenić niezwykle wysiłek organizacyjny, który Habilitantka z pewnością musiała włożyć w przygotowanie i przeprowadzenie zajęć online oraz analizę zebranych danych. Liczba przeprowadzonych projektów wymian i zwiększający się stopień precyzji jej

badan świadczą też o nabywaniu przez nią rzadkich kompetencji organizacyjnych, metodologicznych i dydaktycznych.

Artykuły i rozdziały uwzględnione w serii to w większości artykuły z czasopism i rozdziały w monografiach. Ma to swoje zalety: publikacje te przeszły proces recenzji, które w czasopismach o takim prestiżu jak niektóre z tych, które Habilitantka przedstawia do oceny, były niewątpliwie merytoryczne i bezstronne. Mniej pozytywnym wynikiem tej sytuacji jest to, że publikacje te podlegały ograniczeniom dotyczącym ich struktury, tj. raczej koncentrowały się na przedstawieniu luki w stanie wiedzy empirycznej i charakterze przeprowadzonego badania, oraz ograniczeniom dotyczącym objętości (są to opracowania kilkunastostronicowe). W pracach tych widać wystarczająco zaawansowane umiejętności analityczne i syntetyczne dr Loranc. Jej publikacje są też niewątpliwie poprawne pod względem merytorycznym, ale raczej przedstawiają niezbyt szeroki obraz danego zagadnienia w wyniku powyżej wspomnianych ograniczeń. Ogólnie wydaje się, że Habilitantka szerzej opisuje metodologię i wyniki przeprowadzanych badań niż stan aktualnej wiedzy na dany temat, ponieważ przegląd literatury przedmiotu w zgłoszonej do oceny monografii też został przedstawiony w dużym skrócie i z pominięciem tego, co już wiemy o grupach polskich uczniów/studentów. Na przykład w swojej monografii dr Loranc (2022: 17) pisze, że istnieją liczne prace na temat korzyści z uczestniczenia w wymianach wirtualnych, ale wymienia dwie pozycje. Podobnie przegląd literatury dotyczącej tak wieloaspektowych tematów jak rozwijanie kompetencji pragmatycznej w języku drugim/obcym i omówienie rozwijania wszystkich innych kompetencji językowych liczą po dwie strony każdy. W swojej książce Habilitantka (2022) pomija też nowsze opracowania chociażby Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego i bazuje na modelu z 2001, podczas gdy od sześciu lat funkcjonuje jego znacznie zmodyfikowana wersja (CEFR/CV 2017), która mogłaby rzucić światło na jej wyniki badań ze względu na wprowadzony przez ten dokument element mediacji na wielu płaszczyznach, w tym podczas telekolaboracji.

Odnosnie tematyki poszczególnych badań przeprowadzonych przez dr Loranc na temat edukacyjnych spotkań wirtualnych początkowo interesowało ją rozwijanie umiejętności

mówienia, na co wskazują dwa samodzielnie napisane rozdziały opublikowane w tomach zbiorowych oraz jej prace nieuwzględnione w cyklu habilitacyjnym (Loranc-Paszlik 2015, 2015a). Wnioski z tych badań są mniej wnoszące. Przy założeniu, które sama wielokrotnie podkreśla, że środowisko tradycyjne (kontaktu osobistego) i środowisko wirtualne są zbliżone pod względem oferowanych warunków do mówienia, to jej wnioski są stosunkowo mniej wiedzotwórcze, np.: interakcje online przyczyniają się do lepszej samooceny studentów i zwiększają ich motywację do dalszej nauki oraz autonomię (Loranc-Paszlik 2015, Loranc 2022); udział w dyskusji charakteryzuje się większą dynamiką procesu negocjowania znaczeń w porównaniu z interakcjami podczas symulowanej rozmowy o pracę (Loranc-Paszlik 2015a).

Z czasem jej zainteresowania badawcze zwróciły się ku rozwijaniu wybranych kompetencji miękkich (w tym kształtowaniu postaw obywatelskich, rozwijaniu świadomości globalnej i poczucia tożsamości globalnej oraz świadomości wspólnoty globalnej), o czym świadczą jej artykuły napisane we współpracy z Dr Lenkaitis i Dr Hilliker. Są to kompetencje niezwykle ważne we współczesnym świecie, a jednocześnie bardzo trudne do rozwijania w klasie, stąd wartość tych publikacji jest bardzo wysoka. Z publikacji zgłoszonych do oceny wynika, że spotkania wirtualne prowadzą nie tylko do poszerzenia kompetencji językowych, ale również do zmian postaw i ocen, lecz nie zawsze są to zmiany jednoznacznie pozytywne. Spotkania online prowadzą raczej do zwiększonej świadomości złożoności kompetencji językowej i interkulturowej, bardziej krytycznego podejścia do omawianych podczas dyskusji zagadnień i do większej dojrzałości studentów w osądzaniu zjawisk wywołanych globalizacją a czasami nawet do bardziej sceptycznego podejścia do oceny wpływu, jaki poszczególne osoba może wywrzeć na zastaną rzeczywistość (por. Lenkaitis i Lorenc-Paszlik 2022/2021: 6, Tabela 2 i 9; tak samo Lenkaitis et al. 2019: Tabela 3; Loranc 2022: 66–67, 76, 78–79, 84). Takie mikro adaptacje postaw i osądów (Loranc 2022: 38) są też pożądane i z pewnością bardziej realne.

Tylko do pewnego stopnia czytelnik może z prac Habilitantki zebrać informacje o tym, czego naprawdę nie wiemy, tj. jak podnieść atrakcyjność i skuteczność uczenia się w środowisku wirtualnym, aby w stopniu większym szkolnictwo mogło wykorzystać narzędzia

oferowane w cyberprzestrzeni. Dr Loranc pisze o tym na marginesie w pracy z roku 2015 (str. 198–199, 201) oraz w pracy napisanej we współautorstwie z Chesłą Lenkaitis (2021:11–14) i poświęca temu jedną sekcję w swojej monografii autorskiej (2022: 18–20). Szkoda, że *Habilitantka* nie odnosi się do istniejącej literatury glottodydaktycznej na temat telekolaboracji autorstwa polskich naukowców, np. wybrane artykuły z *Neofilologa* 59/2, 57/2, 57/1, 54/1, zeszyty *Języków obcych w szkole* 4/2021, 1/2021, 4/2020, lub wielu publikacji na temat eTwinning, w którym od lat uczestniczą polscy uczniowie. Uwzględnienie w jej publikacjach kontekstu polskiego umożliwiłoby jej porównanie wniosków z własnych projektów badawczych i nadanie im szerszego spektrum aplikacyjności.

Kilka ostatnio opublikowanych prac we współpracy z dr Hilliker, dr Lenkaitis i dr. Brett dotyczy rozwijania kompetencji pragmatycznej (KP) w obrębie ekspresywnych aktów mowy (komplementów). Formułowanie niektórych mniej złożonych aktów mowy, w tym komplementów, można modyfikować, jak wskazuje wieloautorski artykuł dr Loranc pt. *Development of pragmatic competence among L2 learners ...* (Hilliker et al. 2021). Po zakończeniu sześciotygodniowych spotkań wirtualnych studenci polscy wykazali zwiększoną świadomość pragmatyczną odnośnie reagowania na komplementy oraz podniósł się stopień ich świadomości niuansów w obrębie realizacji tego aktu mowy (np. nieszczerłość komplementu lub świadomość niefortunnej perlokucji u rozmówcy). Ten akt mowy jest jednak stosunkowo nieskomplikowany leksykalnie i strukturalnie, więc zmiany na przestrzeni tak krótkiego okresu nieformalnej interwencji, tj. sześć wirtualnych sesji, bez asysty/rusztowania i informacji zwrotnej nauczyciela można uznać za możliwe. Już w 1991 Herbert pisał odnośnie komplementów wypowiedzianych m.in. przez Polaków, że „są wysoce ustrukturyzowanymi formułami, które można dostosować przy minimalnym wysiłku do szerokiej gamy sytuacji, w których wymagany lub pożądanym jest przychylny komentarz”. Na tej podstawie można stwierdzić, że wymiany wirtualne mogą do pewnego stopnia w udany sposób tworzyć warunki sprzyjające rozwijaniu KP. Same w sobie jednak nie są magicznym medium, ponieważ w przypadku innych aktów mowy raczej nie byłoby to możliwe lub zmiany byłyby krótkotrwałe. Eksplicytny instruktarz w klasie, refleksja metapragmatyczna w połączeniu z informacją zwrotną od nauczyciela lub bardziej zaawansowanego ucznia są

bowiem najlepszymi bodźcami do jej udanego rozwijania. Wskazuje na to bardzo bogata literatura przedmiotu opracowana przez naukowców pochodzących z wielu krajów.

W pracach Habilitantki rzadko pojawiają się odniesienia do badań uznanych za przełomowe dla pragmatyki kontrastywnej i interjęzykowej. Mam tutaj na myśli pracę prof. Anny Wierzbickiej (1991/2003) na temat rutyn konwersacyjnych w komplementach, podziękowaniach i przeprosinach, książkę prof. Anny Lubeckiej (2000), czy też publikacje prof. Janusza Arabskiego (2004, 2006) oraz prof. Arabskiego i prof. Wojtaszka (2016). Są w tym pracach informacje na temat realizacji komplementów w języku polskim w porównaniu z tymi formułowanymi przez Amerykanów, Brytyjczyków, Irlandczyków i Polaków. Dobrze, że Habilitantka odnosi się w jednym ze swoich artykułów do książki dr Bogdanowskiej-Jakubowskiej (1999), prac kontrastywnych prof. Lewandowskiej-Tomaszczyk (1989) i artykułów prof. Herberta (1989, 1991).

Wartością wątku publikacyjnego, który dotyczy kompetencji pragmatycznej jest wskazanie na zmiany diachroniczne w realizacji komplementów w języku angielskim. W publikacji przygotowanej we współpracy z amerykańskimi naukowcami (Loranc i Brett 2022: 6–9) Habilitantka wykazuje, że w zarejestrowanych interakcjach wirtualnych pojawiły się dwie nieco zmodyfikowane kategorie komplementów oraz zaszły zmiany procentowe w użyciu wszystkich kategorii, jakie wystąpiły w ich danych w porównaniu do przełomowych badań na temat komplementów w języku angielskim opublikowanych przez Amerykanki Nessę Manes i Joan Wolfson (1981: 123, 116-117) w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku.

Inna mocną stroną dorobku habilitacyjnego dr Loranc jest fakt, że w przedstawionych do oceny publikacjach analiza zebranych danych przeprowadzana jest za każdym razem w sposób uporządkowany, w oparciu o pytania badawcze i pozycje literatury wymienione w części teoretycznej. Zespół piszący każdą z przedstawionych publikacji można uznać za odczytany w angielskojęzycznej literaturze przedmiotu i mający dobry warsztat naukowy. Jednocześnie Habilitantka wykorzystuje, we współpracy z naukowcami z uniwersytetów amerykańskich, nowsze oprogramowania do analizy danych (np. NVivo, SPSS Statistics) i podstawowe narzędzia analizy korpusowej. Są to analizy na korpusach mniej

reprezentatywnych, bo obejmujących komplementy, które zostały wypowiedziane przez mało liczne grupy studentów. Dobrze, że Autorzy (Loranc i Brett 2022: 11–12) są świadomi tych ograniczeń.

Większość prac zgłoszonych do oceny bazuje na ankietach lub arkuszach *can-do-statements*, co umożliwia wgląd w deklarowane zachowania językowe i kompetencje. Publikacje te spełniają kryteria jakościowe w postępowaniach habilitacyjnych, ale stale wykorzystują ten sam schemat dydaktyczny i badawczy, co podczas czytania całego dorobku Habilitantki, zwłaszcza monografii z 2022 roku, wywiera wrażenie nieco monotonnego. Mało z tych badań też dowiadujemy się o warsztacie dydaktycznym dr Loranc, ponieważ zaplanowane przez nią badania tylko do pewnego stopnia obejmują interwencję dydaktyczną i nie wprowadzają innowacji w tym zakresie. W tym sensie przedstawione do oceny publikacje ogólnie opisują stan rzeczywistości raczej niż wprowadzają nowe/ulepszone rozwiązania dydaktyczne czy modele teoretyczne, ale są poprawne merytorycznie i metodologicznie, co zostało docenione przez recenzentów współpracujących z czasopismami językoznawczymi i wysokich wskaźnikach cytowalności i o ustalonej reputacji naukowej.

W mojej ocenie jej współpraca z badaczami, którzy są rodzimymi użytkownikami języka angielskiego spowodowała, że zamiast skoncentrować się na aspektach interjęzykowych i wspomóc bardziej efektywnej glottodydaktyki, punktem ciężkości prac przedstawionych do oceny jest zestawianie kompetencji i umiejętności rodzimych użytkowników języka z tymi, dla których np. angielski jest językiem drugim. Wyjątkiem od tej reguły są wnioski Habilitantki z badania nad rozwijaniem kompetencji mówienia (Loranc-Paszlik 2015a: 66-68) oraz uwaga na marginesie we wprowadzeniu do artykułu na temat kompetencji globalnej (Lenkaitis et al. 2019: 2). Zestawianie umiejętności rodzimych i nierodzimych użytkowników języka jest podejściem już nieco mniej wydajnym naukowo, ale przede wszystkim poza wszechobecnym trendem do traktowania osób drugojęzycznych jako pełnoprawnych użytkowników języka, w tym do zaznaczenia środkami językowymi swojego pochodzenia, wielojęzycznych zasobów, raczej niż naśladowania na wszystkich poziomach językowych rodzimych użytkowników języka. Obecnie praktyki wielojęzyczne i transjęzyczne są powszechnie akceptowane a nawet promowane (np. Canagarajah & Wurr

2011, García & Li Wei 2014, Pennycook & Otsuji 2015, Zhu Hua 2017, Chibaka 2018, García & Otheguy 2019, Szczepaniak-Kozak et al. 2023). Natomiast Habilitantka w pracach współtworzonych z amerykańskimi naukowcami w kilku miejscach ocenia mniej przychylnie przypadki transferu negatywnego z polskiego do angielskiego na gruncie pragmatyki, np. Hilliker et al. (2021: 167). Zachowanie akcentu pragmatycznego (Szczepaniak-Kozak 2018, 2020) nie jest obecnie postrzegane jako błąd, który koniecznie należy poprawić. W pracy Loranc i Berett (2022: 11) wyraźnie widać oznakę akcentu pragmatycznego w rzadkim użyciu słowa *nice* i nadużywaniu *beautiful* przy formułowaniu komplementów i nie wydaje mi się, że takie zachowanie językowe razi odbiorcę. Umiejętności pragmatyczne odbiegające od tych reprezentowanych przez rodzimych użytkowników języka są zjawiskiem powszechnym zarówno u uczniów o niskim poziomie biegłości w języku obcym, jak i u osób uczących się języka na poziomie zaawansowanym. Trudno jest też wyznaczyć standard, wobec którego owa biegłość miałaby zostać zmierzona, zwłaszcza że rodzimi użytkownicy też różnią się repertuarami językowymi. Habilitantka wydaje się częściowo skłaniać ku temu, pisząc w artykule Loranc & Brett (2022: 9), że należy stwarzać warunki, aby asymetria komunikacyjna rodzimy/nierodzimy użytkownik języka się nie pogłębiała oraz, żeby drugojęzyczni użytkownicy języka nie postrzegali siebie jako osób o deficytach językowych. Moim zdaniem jest to kierunek, w którym mogłaby Habilitantka rozwijać swoje dalsze badania, tzn. jak stworzyć symetryczne warunki do komunikacji podczas spotkań wirtualnych. Warto dodać, że jej monografia nadrabia w pewnym stopniu tę lukę i omawia, jak spotkania wirtualne umożliwiły bardziej zbilansowane środowisko do interakcji (Loranc 2022: 29).

Można też polemizować z wnioskami, które Habilitantka wyciąga z badań przedstawionych w monografii z 2022 roku. Mniej zadawalające wyniki badań odnośnie przyrostu kompetencji w grupach, dla których angielski był językiem drugim/lingua franca wynikają z faktu, że pary polsko-hiszpańskie zostały wyłonione na podstawie deklarowanej znajomości języka angielskiego a nie rzeczywistej/obiektywnie stwierdzonej. Z tego powodu studenci polscy mieli wrażenie, że ich kompetencje językowe się nie poprawiły. Aby uzyskać większy deklarowany przyrost umiejętności językowych dobór zespołów polsko-hiszpańskich powinien być bardziej precyzyjny i łączący w pary osoby o zbliżonym poziomie

kompetencji językowej zgodnie ze znaną wszystkim teorią strefy najbliższego rozwoju Lwa Wygotskiego. Sama Habilitantka (2022: 129) wspomina o tym na marginesie w podsumowaniu całego badania. Dodatkowo różnice w deklarowanych osiągnięciach w obszarach badanych kompetencji mogły wynikać z faktu, że polscy studenci filologii angielskiej byli bardziej zmotywowani do uczenia się na temat kultury i historii USA a w mniejszym stopniu do przyswajania wiedzy o Hiszpanii. Na koniec należy wspomnieć, że we wszystkich badaniach przedstawionych do oceny spotkania wirtualne miały postać sześciotygodniowych serii po jednym spotkaniu tygodniowo. Sama Habilitantka wspomina w podsumowaniu monografii, że ten format mógł przynieść mniej zadawalające wyniki. Szkoda, że wyniki wcześniej opublikowanych badań nie przekonały ją do zmiany formatu wymian oraz bardziej przemyślanego tworzenia tandemów. Z niewiadomych przyczyn Habilitantka stale aplikowała w swoich projektach studenckich ten sam rodzaj interwencji, pomimo bez wątpienia coraz większego znawstwa tematu.

Przedłożone do oceny publikacje w czasopismach są poprawnie i konsekwentnie zredagowane oraz napisane poprawną angielszczyzną. Nie znalazłam większych błędów gramatycznych lub leksykalnych w tych pracach, co jest bardzo dużym atutem i znacznie ułatwia odbiór treści. W monografii znalazłam kilka pomniejszych uchybień edytorskich, np. brak kropek w et al., niekonsekwencje w stosowaniu wielkiej litery w tytułach cytowanych pozycji w bibliografii, ale nie wpływa to na moją ogólnie pozytywną ocenę tej książki.

Podsumowując, stwierdzam, że przedstawiony do oceny cykl składający się na dorobek habilitacyjny spełnia wymogi określone w przedmiotowej dla niniejszego postępowania Ustawie i stanowi wystarczający wkład w rozwój badań w zakresie językoznawstwa stosowanego. Wartością dorobku naukowego Habilitantki jest niewątpliwie skupienie się na rozwijaniu różnorodnych kompetencji podczas spotkań online studentów uczelni polskich ze studentami w Stanach Zjednoczonych, Hiszpanii i (w mniejszym stopniu) Meksyku. Należy też docenić jej rozważania w tych publikacjach, które dotyczą kompetencji mniej zbadanych i zawężonych w porównaniu do ogólnie znanych modeli kompetencji interkulturowych. Wymienione wcześniej wątpliwości nie pomniejszają też wartości ocenianych publikacji. Wniosek ten wyciągam na podstawie zastosowanej w publikacjach

Habilitantki merytorycznie poprawnej metodologii badawczej oraz rozmachu tematyki, którą się zajęła. Zaplanowane i przeprowadzone przez p. dr Loranc badania empiryczne, umożliwiły zebranie różnorodnych danych, które poddano wystarczająco wnikliwej i wielowątkowej interpretacji. Jej wyniki badań wyraźnie wskazują, że środowisko wirtualne może wspomagać rozwijanie wielu aspektów, chociaż nie jest to obraz aż tak optymistyczny, jak wynika z wniosków Habilitantki.

Ocena pozostałego dorobku naukowego Habilitantki

Dr Loranc łącznie opublikowała prawie 50 prac, z czego zdecydowaną większość po uzyskaniu stopnia doktora. Wiele z nich ukazało się w recenzowanych i cieszących się renomą czasopismach o oznaczonym Impact factorze (w tym *Teaching and Teacher Education, System, TESOL Journal*) lub renomowanych wydawnictwach (de Gruyter Mouton, Routledge, John Benjamins). Są to opracowania napisane w sposób przystępny i przemyślany. Publikacje te charakteryzuje dobry warsztat metodologiczny i spójność przekazu. Spośród publikacji niewłączonych do cyklu habilitacyjnego na szczególną uwagę zasługuje artykuł we współautorstwie z dr Hillinker (2022) nt. wykształcania wieloaspektowych umiejętności przyszłych nauczycieli. Dodatkowo jej publikacje zostały docenione nie tylko przez recenzentów najbardziej renomowanych pism językoznawczych, ale również przez społeczność badaczy. Jej rozpoznawalność i wskaźniki cytowalności, w tym te w bazie Scopus, już teraz są zupełnie wystarczające. Należy też wspomnieć, że pomimo faktu, że wiele z jej publikacji powtarza ten sam schemat dydaktyczny i badawczy, to skala powtarzania się treści jest akceptowalna.

Publikacje Habilitantki wskazują przede wszystkim na jej aktywność badawczą i publikacyjną, która jest pozytywnie weryfikowana przez recenzentów współpracujących z wcześniej wymienionymi instytucjami. Jej dorobek też znacząco się powiększył w stosunku do tego sprzed doktoratu i pod względem jakościowym nie budzi zastrzeżeń. Ostatnie osiem lat były dla niej szczególnie efektywne pod względem publikacyjnym i widać wyraźny zwrot w jej zainteresowaniach badawczych od zagadnień zintegrowanego kształcenia przedmiotowo-językowego ku zagadnieniom kształcenia w środowisku wirtualnym a ostatnio

badaniom dyskursu z wykorzystaniem analiz korpusowych. Świadczy to o jej dużej motywacji naukowej.

Zgodnie z informacjami podanymi w autoreferacie, po uzyskaniu stopnia doktora, Habilitantka wygłosiła 39 referatów podczas konferencji krajowych i międzynarodowych. Wiele z nich to konferencje o wysokim poziomie merytorycznym, np. te organizowane przez EUROCALL, Amerykańskie Stowarzyszenie Lingwistyki Stosowanej czy też Uniwersytet w Gratz. Wystąpienia na tak dużych i prestiżowych konferencjach wymagają solidnego przygotowania i często już samo przyjęcie abstraktu konferencyjnego jest wyróżnieniem dla naukowca. Dr Lorenc prowadziła też kilka szkoleń na zaproszenie innych niż jej macierzysta uczelni oraz zaproszono ją raz do wygłoszenia wykładu plenarnego.

Habilitantka ma w swoim dorobku też udział w pracach międzynarodowych zespołów, powołanych do realizacji projektów wyłonionych w konkursach, w tym partnerstwa strategiczne programu Erasmus+. Są to niezwykle cenne zadania i doświadczenia organizacyjno-naukowe.

Pozostały dorobek naukowy p dr. Lorenc uznaję za wystarczający.

Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Aktywność naukowa Habilitantki realizowana poza ATH oscylowała wokół intensywnej i wieloaspektowej współpracy dydaktycznej, badawczej i publikacyjnej. Same przeprowadzenie wymian wirtualnych i zbieranie danych podczas tych projektów może stanowić o istotnej aktywności realizowanej w więcej niż jednej uczelni. Habilitantka przeprowadziła wiele międzynarodowych spotkań wirtualnych dla studentów z różnych uczelni partnerskich, w tym tych z USA, Meksyku, Hiszpanii, Słowacji i Tajwanu. Dodatkowo, jak podaje w autoreferacie, 16 z jej publikacji to prace powstałe dzięki współpracy badawczej z naukowcami z wielu uczelni zagranicznych. Świadczą one o jej umiejętności współpracy w zespole międzynarodowym i dużej grupie badaczy ceniących sobie kooperację z nią. Dorobek dr Lorenc w obszarze współpracy międzyuczelnianej uzupełniają krótkie pobyty dydaktyczne i szkoleniowe w ramach programu Erasmus (łącznie 19 uczelni, 10 krajów). Do niektórych z

tych uczelni wracała wielokrotnie, co jest potwierdzeniem jej wysokich kompetencji naukowych, dydaktycznych i społecznych. Kontakty nawiązane w czasie tych łącznie 19 wizyt zaprocentują pewnie w przyszłości dodatkowymi możliwościami współpracy, w tym realizacją dalszych projektów międzynarodowych i być może dłuższym pobytem stażowym.

Dorobek naukowy p dr. Lorenc w tej kategorii uznaję za wystarczający.

Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę

Habilitantka ma bogate doświadczenie z zakresu dydaktyki różnych przedmiotów akademickich, w tym zwłaszcza z języka specjalistycznego, translatoryki i zajęć dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela. Powierzono jej też opiekę nad pracami licencjackimi i magisterskimi, dzięki czemu łącznie wypromowała 49 licencjatów oraz 26 magistrów.

Dr Lorenc pełni też różne funkcje w zespołach wydających dwa polskie czasopisma naukowe oraz w komitetach organizacyjnych konferencji. Jest też często powoływana na funkcję recenzentki w renomowanych czasopismach, co świadczy o jej rosnącej rozpoznawalności jako badaczki.

Istotne miejsce w jej dorobku zajmuje działalność organizacyjna, w tym koordynacja wymian studentów i wykładowców w programie Erasmus, za co była wielokrotnie nagradzana przez Rektora ATH. W jej autoreferacie można też znaleźć kilka przykładów działań popularyzujących naukę w otoczeniu społeczno-gospodarczym uczelni.

Dorobek naukowy p dr. Lorenc w tej kategorii uznaję za wystarczający.

Konkluzja

Podsumowując, stwierdzam, iż dorobek naukowy p. dr. Barbary Lorenc spełnia wymagane kryteria i świadczy pozytywnie o jej wkładzie do rozwoju badań glottodydaktycznych, a wraz z wystarczającą aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni, w tym zagranicznej, oraz pozostałymi osiągnięciami dydaktycznymi, organizacyjnymi i popularyzatorskimi stanowi uzasadnioną podstawę do ubiegania się przez

nią o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

Stawiam zatem wniosek o uznanie cyklu publikacji pt. *Rola wymian wirtualnych we wspieraniu rozwoju kompetencji interkulturowych i językowych u uczących się języka drugiego/obcego* za osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy i o dopuszczenie p. dr Barbary Loranc do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

dr hab. Anna Szczepaniak-Kozak, prof. UAM

Kołobrzeg, 02.08.2023

Wybrane cytowane pozycje

1. Adamczak-Krysztofowicz, Sylwia & Szczepaniak-Kozak, Anna (2015). Rozwijanie kompetencji medialnej wśród przyszłych nauczycieli języków obcych w ramach pracy w tandemie elektronicznym. Projekt polsko-niemiecki. *Neofilolog*, 45/2, 219–231.
2. Arabski, Janusz (2004). Compliment responses in a cross-cultural perspective. W: Janusz Arabski (red.), *Pragmatics and language learning* (pp. 11–20). Kraków: Universitas.
3. Arabski, Janusz (2006). Language transfer in language learning and language contact. W: Janusz Arabski (red.), *Cross-linguistic influences in the second language lexicon* (pp. 12–21). Bristol: Multilingual Matters.
4. Arabski, Janusz & Wojtaszek, Adam (2016). Contemporary perspectives on crosslinguistic influence. In Rosa Alonso Alonso (red.), *Crosslinguistic influence in second language acquisition* (pp. 215–224). Bristol: Multilingual Matters.
5. Herbert, Robert K. (1989). The ethnography of English compliments and compliment responses: A contrastive sketch. W: Wiesław Oleksy (red.), *Contrastive pragmatics* (pp. 3–35). Amsterdam: Benjamins.
6. Herbert, Robert K. (1991). The sociology of compliment work: The enthocontrastive study of Polish and English compliments. *Multilingua*, 10(4), 381–402
7. Lewandowska-Tomaszczyk, Barbara (1989). Praising and complimenting. In: Wiesław Oleksy (red.), *Contrastive pragmatics* (pp. 73–100). Amsterdam: Benjamins.
8. Lubecka, Anna (2000). Requests, invitations, apologies and compliments in American English and Polish. Kraków: Księgarnia Akademicka.
9. Szczepaniak-Kozak, Anna (2018). *Interlanguage pragmatic competence. A longitudinal study of 'pragmatic accent' in learning EFL*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. <https://www.ibuk.pl/fiszka/206389/interlanguage-programic-competence-a-longitudinal-study-of-pragmatic-accent-in-learning-efl.html>
10. Szczepaniak-Kozak, Anna (2020). Pragmatic accent: Sociolinguistic and pragmalinguistic examples. W: Sylwia Adamczak-Krysztofowicz, Anna Szczepaniak-Kozak, Paweł Rybszleger (red), *Angewandte Linguistik – Neue Herausforderungen und Konzepte* (pp. 57–73). Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht (Unipress). <https://doi.org/10.14220/9783737011860.57>
11. Szczepaniak-Kozak, A., Farrell, A., Ballweg, S. Daase, A., Wasikiewicz-Firlej, E., Masterson, M. (2023). *Promoting multilingual practices in school and home environments. Perspectives from Germany, Greece, Ireland and Poland*. Göttingen: Brill/Vandenhoeck & Ruprecht. <https://doi.org/10.14220/9783737015639>
12. Wierzbicka, Anna (1985). Different cultures, different languages, different speech acts: Polish vs. English. *Journal of Pragmatics*, 9 (2–3), 145–178.
13. Wierzbicka, Anna (1991). *Cross-cultural pragmatics: The semantics of human interaction* (1. wyd.). Berlin i Nowy Jork: De Gruyter Mouton.